

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 4S/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100642
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. LL.M. Jana Fandáková
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:0923100642.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky Mgr. Jany Fandákovvej, LL.M a členov senátu JUDr. Radovana Turčíka a JUDr. Renáty Smajdovej, v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, XXX XX D. B., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Prešov, so sídlom Masarykova 10, 080 01 Prešov, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. KaPO-62252/13120/2023-123997/2023 zo dňa 18.10.2023, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e rozhodnutie žalovaného Centra právnej pomoci, Kancelárie Prešov č. KaPO-62252/13120/2023-123997/2023 zo dňa 18.10.2023 a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. P r i z n á v a žalobcovi nárok na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania voči žalovanému.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie

1. Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov (ďalej aj „Centrum“ alebo „žalovaný“) rozhodnutím č. KaPO-62252/13120/2023-123997/2023 zo dňa 18.10.2023 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) žalobcovi nepriznalo nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci - o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu - Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 149091/2023 zo dňa 27.03.2023, vedenej na Správnom súde v Košiciach pod sp. zn. 6Sf/2/2023.

2. Nepriznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci Centrum odôvodnilo tým, že predmet sporu je možné vyčíslieť fixnou sumou 85,22 eur a táto suma predstavuje hodnotu sporu, ktorá je nižšia ako aktuálna hodnota minimálnej mzdy (700,- eur). S poukazom na § 6a ods. 1 v spojení s § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. [ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“], v zmysle ktorých má žiadateľ právo na poskytnutie právnej pomoci, ak hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

3. Centrum v závere rozhodnutia dodalo, že nakoľko vo veci žalobcu nebola splnená podmienka hodnoty sporu ako jednej z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko k tomu, či žalobca spĺňa podmienku stavu materiálnej núdzy a podmienku vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu, preto sa splnením týchto ďalších dvoch podmienok nezaoberalo.

II.

Súdne konanie

4. Žalobca správnu žalobou zo dňa 28.11.2023, navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec žalovanému na ďalšie konanie a zároveň žiadal priznať právo na úplnú náhradu trov konania.

5. Žalobca v podanej žalobe namietal, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné, arbitrárne a svojvoľné. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný na jednej strane uvádza, že ide o právnu vec - o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu - Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 149091/2023 zo dňa 27.03.2023, vedená na Správnom súde v Košiciach pod sp. zn. 6Sf/2/2023 a na druhej strane v odôvodnení uvádza rozhodnutie Daňového úradu Prešov, kde bol daňový nedoplatok v sume 35,84 eur, suma 259,37 eur a suma 295,21 eur. Vzhľadom na uvedené nie je zrejmé, či Centrum vie o čom vlastne rozhoduje.

6. Žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sfk/26/2023 zo dňa 22. júna 2023, ktoré podľa jeho názoru „vyvracia a sponchyňuje odôvodnenie Centra“ a o závery, ktorého opiera svoju žalobnú argumentáciu.

7. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe zo dňa 13.02.2025 uviedol, že v zmysle článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom, pričom predpokladom priznania nároku na právnu pomoc je kumulatívne splnenie troch zákonom stanovených podmienok v zmysle § 6 zákona č. 327/2005 Z.z., ktorých splnenie musí žalovaný povinne skúmať pred rozhodnutím o nároku na právnu pomoc. Pokiaľ ide o podmienku hodnoty sporu, žalovaný zotrval na správnosti svojich záverov v napadnutom rozhodnutí a zdôraznil, že v čase vydania rozhodnutia rozhodoval v súlade v tom čase aplikovateľných záverov najvyšších súdnych autorít v Slovenskej republike.

8. Žalobca v replike z 27.03.2025 zotrval na dôvodnosti ním podanej žaloby. Poukázal na to, že ustanovenie § 6 zákona č. 327/2005 Z. z. má žalovaný jasne a podrobne právne vysvetlené vo veľkom množstve rozsudkov Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky ako aj v rozsudkoch správneho súdu. V týchto rozsudkoch je podrobne vysvetlená a právne vyložená stránka právneho zastúpenia ako aj hodnoty sporu.

9. Správny súd nariadil vo veci pojednávanie na 24. júl 2025. Na tomto pojednávaní nebol prítomný žalobca, ktorý neúčast' ospravedlnil podaním doručeným správne súdu dňa 24.07.2025. Neúčast' svojho zástupcu na pojednávaní ospravedlnil aj žalovaný podaním doručeným správne súdu dňa 01.07.2025, v ktorom súhlasil s prejednaním veci bez jeho prítomnosti. Keďže na pojednávaní nebola prítomná ani verejnosť, správny súd mohol konštatovať splnenie zákonných predpokladov (§ 137 ods. 3, veta druhá SSP) na vyhlásenie rozsudku vyvesením jeho skráteného písomného vyhotovenia bez odôvodnenia na svojej úradnej tabuli.

III.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci správnym súdom

10. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

11. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

12. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

13. Správny súd v konaní o všeobecnej správnej žalobe (§ 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok /ďalej len „SSP“/) preskúmal napádané rozhodnutie, ako aj priebeh administratívneho konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, všetko v medziach žalobných bodov (§ 134 ods. 1 a § 183 SSP), a po zistení, že žaloba bola podaná oprávnenou osobou (§ 178 ods. 1 SSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 181 ods. 1 SSP), dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

14. Úvodom správny súd pripomína, že účelom zákona o poskytovaní právnej pomoci je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv. Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci sa pred orgánom verejnej správy príslušným na rozhodovanie (žalovaným) začína podaním písomnej žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na určenom tlačive. Žiadateľ k žiadosti (alebo na výzvu orgánu verejnej správy) je povinný predložiť podklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, zároveň podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje správny orgán, ktorý ich vyžiada od štátnych orgánov, obcí, notárov a iných právnických osôb a fyzických osôb. Následne, centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa vyššie uvedené náležitosti. Nárok fyzickej osoby na poskytovanie právnej pomoci v zmysle zákona o poskytovaní právnej pomoci nie je bezhraničný, na právnu pomoc má nárok ten, kto sa nachádza v stave materiálnej núdze, ak je v právnom spore vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje minimálnu mzdu.

15. V nadväznosti na žalobcom namietané nesprávne právne posúdenie „hodnoty sporu“ v konaní, v ktorom žiadal o poskytnutie právnej pomoci, výškou plnenia vyplývajúcej z rozhodnutia správneho orgánu, ktorého zákonnosť má byť predmetom prieskumu, bolo pre posúdenie predmetnej veci podstatným posúdenie správnosti právnych záverov žalovaného Centra v tejto otázke.

16. Správny súd v prvom rade uvádza, že hoci sa žalovaný pri formulácii svojich záverov v napadnutom rozhodnutí spravoval judikatórnymi závermi najvyšších súdnych inšancií aktuálnymi v čase jeho rozhodovania, tieto boli následnou rozhodovacou činnosťou (osobitne Najvyššieho správneho súdu SR v rozhodnutí jeho veľkého senátu sp. zn. 19SVs/3/2022 zo dňa 30.01.2024) prekonané, a pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia sú tieto novšie závery určujúce.

17. Správny súd preto v predmetnej veci v plnom rozsahu poukazuje na závery vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 19SVs/3/2022 zo dňa 30.01.2024, ktoré sa v plnom rozsahu vzťahujú aj na vec posudzovanú v predmetnom konaní, a v zmysle ktorých:

„17. Veľký senát v prvom rade v súvislosti s otázkou predmetu sporu v správnom súdnictve ustálil, že primárnou úlohou správneho súdnictva je poskytovať ochranu právam a právom chráneným záujmom fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (§ 2 ods. 1 SSP). Túto ochranu však správne súdnictvo nezabezpečuje tým, že priamo rozhoduje o subjektívnych právach účastníkov súdneho konania, ale tým, že preskúmava výsledky činnosti orgánov verejnej správy, ktorými dochádza k zásahom do základných práv a slobôd fyzických a právnických osôb (§ 2 ods. 2 SSP). Predmetom konania/sporu v rámci správneho súdnictva je teda „zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy,“ poskytovanie ochrany pred

nečinnosťou a rozhodovanie v ďalších veciach určených zákonom (§ 6 ods. 1 SSP). Takto formulovaný predmet sporu/ konania v správnom súdnictve nie je možné vyčísliť v peniazoch, hoci sa môže týkať aj konkrétnej finančnej povinnosti alebo finančného nároku.

18. Predmetom sporu v správnom súdnictve je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu (hoc aj peňažne neoceniteľné), pričom len sekundárne je správnym súdnym konaním dotknutá aj konkrétna a vymedzená finančná povinnosť uložená administratívnym rozhodnutím. ...

33. ... na účely § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci je potrebné považovať predmet správneho súdneho konania (sporu) za taký, ktorého hodnotu nie je možné vyčísliť v peniazoch, a to aj v prípade, ak je predmetom správneho súdneho prieskumu rozhodnutie správneho orgánu ukládajúce povinnosť zaplatiť určitú sumu. ...“

18. Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že konania o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci týkajúce sa správneho súdneho konania (správnych žalôb) sú takej povahy, kedy hodnotu predmetu súdneho sporu nie je možné vyčísliť v peniazoch a preto nie je daná potreba vo vzťahu k nim posudzovať podmienku minimálnej hodnoty sporu. Z uvedeného dôvodu, ak žalovaný napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca nespĺňa podmienku vyplývajúcu z § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci, takýto záver vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z týchto dôvodov správny súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie žalovaného charakterizujú nesprávne právne závery [§ 191 ods. 1 písm. c) SSP], a preto ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie [§ 191 ods. 4 veta prvá SSP]. (výrok I)

19. V ďalšom konaní bude úlohou žalovaného opätovne sa zaoberať žiadosťou žalobcu o poskytnutie právnej pomoci, a to v intenciách právneho názoru vysloveného Veľkým senátom Najvyššieho správneho súdu SR v jeho rozsudku 19SVs/3/2022 zo dňa 30.01.2024 osvojeného správnym súdom v tejto veci, podľa ktorých na účely § 6 ods. 1 písm. c) zákona o poskytovaní právnej pomoci nie je možné v správnom súdnictve vyčísliť hodnotu sporu, a to ani v prípade ak sa rozhodnutím ukladá povinnosť na zaplatenie určitej sumy. Všetko pri viazanosti právnymi názormi správneho súdu formulovanými v tomto rozsudku v zmysle § 191 ods. 6 SSP.

20. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 a nasl. SSP tak, že plne úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania. (výrok II)

21. Rozsudok bol prijatý v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Košiciach. (§ 443 ods. 1 SSP)

Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť. (§ 443 ods. 5 SSP)

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správnemu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas. (§ 56 SSP)

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak a/ má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a d/, c/ je žalovaným Centrum právnej pomoci. (§ 449 ods. 1, 2 SSP)

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správne mu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť

a/ označenie napadnutého rozhodnutia,

b/ údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,

c/ opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),

d/ návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(§ 445 ods. 1 SSP)

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti. (§ 445 ods. 2 SSP)

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

a/ na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,

c/ účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,

e/ vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,

f/ nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

g/ rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,

h/sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,

i/ nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo

j/ podanie bolo nezákonne odmietnuté.

(§ 440 ods. 1 SSP)

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g/ až i/ Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom. (§ 440 ods. 2 SSP).